

SYLABUS

VZDĚLÁVACÍ PROGRAM:

UČITELSTVÍ VŠEOBECNĚ VZDĚLÁVACÍCH PŘEDMĚTŮ
SŠ A 2. STUPNĚ ZŠ

Filosofie výchovy a hodnotová etika učitelství

KÓD PŘEDMĚTU

[OP2S32009](#)

Garant:	PhDr. Jana Kohnová, Ph.D.
Vyučující:	Prof. Anna Hogenová, CSc.
Fakulta:	Pedagogická fakulta
Pracoviště:	Ústav profesního rozvoje pracovníků ve školství
Akademický rok:	2016/2017
Semestr:	Zimní
Rozsah výuky:	8 hodin přímé výuky / 6 hodin samostudia
Způsob výuky:	Kombinované studium
Způsob zakončení:	Zápočet

Cíl předmětu:

Cílem předmětu je uvést účastníky kurzu do problematiky filosofie výchovy, seznámit je s tradicí filosofického uvažování o výchově a prohloubit jejich schopnost teoretické reflexe výchovných a vzdělávacích problémů.

Obsah kurzu:

- 1. Stručné uvedení do filosofie výchovy (filosofie, filosofie výchovy, věda)**
 - *Filosofie* (teoretický a praktický postoj)
 - Vzájemné vztahy *filosofie, filosofie výchovy a výchovy*
 - *Vybrané filosofické pojmy*: např. logos, fysis, idea, areté apod.
- 2. Vybrané okruhy z filosofie výchovy (Filosofie výchovy a praxe)**
 - *Archetypy výchovy* (Od paidey k moderní škole), filosofie výchovného obratu, péče o duši
 - *Čtení a interpretace vybraných autorů*
- 3. Etika z pohledu filosofie výchovy (Filosofické tázání po založení etiky)**
 - *Obecný úvod do problematiky etiky* (Mravní skutečnost a její ustavení)

- *Specifika uvažování o etice z pohledu filosofie výchovy, antinomie výchovy (Fink), aporie učitelství profesní etiky (Palouš)*
4. **Konkrétní a současné problémy profesní etiky**
- *Etika v učitelství profesní, problematika etického kodexu učitele, etická výchova*
 - *Čtení a interpretace vybraných ukázek*

Povinná literatura:

Literatura k etice učitelství profesní

- Palouš, R. *Ars docendi*. Vyd. 1. Praha : Karolinum, 2004. ISBN 80-246-0855-3. Dostupné na http://www.fp.vslib.cz/kfl/materialy/FVI/Html/03_text_09_01.htm

Literatura k filosofii výchovy

- KRATOCHVÍL, Zdeněk. *Výchova, zřejmost, vědomí*. Praha: Herrmann & synové, 1995. ISBN 80-238-0473-1. Kniha dostupná k 2008-12-03 online na [URL:<http://www.fp.vslib.cz/kfl/materialy/FVI/Html/03_text_15_03.htm>](http://www.fp.vslib.cz/kfl/materialy/FVI/Html/03_text_15_03.htm) .

Doporučená literatura:

Literatura k etice učitelství profesní

- Anzenbacher, A *Úvod do etiky*, Zvon Praha 1994
- Anzenbacher, A. *Křesťanská sociální etika*, CDK Praha 2004
- Coreth, E. *Co je člověk*, Zvon 1994
- Heidrink, H. *Psychologie morálního vývoje*, Portál Praha 1998
- Kohák, E. *Člověk, dobro a zlo*, Ježek Praha 1993
- Palouš, R. *Ars docendi*. Vyd. 1. Praha : Karolinum, 2004. ISBN 80-246-0855-3
- Ricken, F. *Obecná etika*, OIKOYMENH Praha 1996
- Rich, A. *Etika hospodářství I*, OIKOYMENH Praha 1994
- Karel Kopřiva: *Lidský vztah jako součást profesní : psychoterapeutické kapitoly pro sociální, pedagogické a zdravotnické profesní*; (il. Antonín Šimek). Praha : Portál , 2006. ISBN: 073671816 80-7367-181-6.
- Marta Gluchmanová, Vasil Gluchman. *Profesní etika učitelů* . Brno : Tribun EU , 2009. ISBN: 978-80-7399-827-1.
- Pavel Vacek, Eva Švarcová (ed). *Profesní etika pedagogů a mravní výchova žáků*. Hradec Králové : Gaudeamus , 2005. ISBN: 80-7041-343-3.
- Dorotíková, Soňa. *Profesní etika : Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta* , 2003. ISBN: 80-7290-102-8.

Alternativní zdroje: Etická výchova

- <http://loxias.uhk.cz/kpp/kev/index.php> (Kabinet etické výchovy UHK)
- <http://www.etickavychova.cz/> (Etická výchova)
- <http://www.msmt.cz/vzdelavani/charakteristika-doplňujícího-vzdelávacího-oboru-eticka> (Charakteristika doplňujícího vzdělávacího oboru Etická výchova)
- <http://www.etickeforumcr.cz/> občanské sdružení Etické fórum ČR
- <http://www.msmt.cz/vzdelavani/konference-eticka-vychova-duben-2010> (Konference Etická výchova)

Literatura k filosofii výchovy

- KRATOCHVÍL, Zdeněk. *Výchova, zřejmost, vědomí*. Praha: Herrmann & synové, 1995. ISBN 80-238-0473-1. Kniha dostupná k 2008-12-03 online na

URL:<http://www.fp.vslib.cz/kfl/materialy/FVI/Html/03_text_15_03.htm>.

- LIERMAN, W. *Čtyři kultury ve vzdělávání*. Praha: Karolinum 1996.
- MICHÁLEK, Jiří. *Topologie výchovy : (místo výchovy v životě člověka)*. 1. vyd. Praha : OIKOYMENH, 1996. ISBN 80-86005-01-1.
- NEUBAUER, Z. : Pluralita světů a jednota vědění. Praha 1991.
- PALOUŠ, R. *Ars docendi*. Vyd. 1. Praha : Karolinum, 2004. ISBN 80-246-0855-3.
- PALOUŠ, R. *Čas výchovy*. vyd. Praha : SPN, 1991. ISBN 80-04-25415-2.
- PALOUŠ, R. *Filosofická reflexe několika pojmů školské pedagogiky. Vyd. 1. Praha Karolinum, 2010*. ISBN 978-80-246-1833-3.
- PALOUŠ, R. *Heretická škola : o filosofii výchovy ve světověku a Patočkově pedagogice čili filipika proti upadlé škole*. 1. vyd. Praha : OIKOYMENH, 2008. ISBN 978-80-7298-302-5.
- PALOUŠ, R. *K filosofii výchovy : východiska fundamentální agogiky*. 1. vyd. Praha : SPN, 1991. ISBN 80-04-25390-3.
- PALOUŠ, R. *Paradoxy výchovy*. Vyd. 1. Praha : Karolinum, 2009. ISBN 978-80-246-1650-6.
- PATOČKA, J.: *Filosofie výchovy*. Praha : Pedagogická fakulta Univerzity Karlovy, 1997. ISBN 80-86039-33-1.
- PATOČKA, Jan. *Negativní platonismus*. Praha: OIKOYMENH, 2007. ISBN 978-80-7298-273-8.
- PATOČKA, Jan. *Péče o duši: soubor statí a přednášek o postavení člověka ve světě a v dějinách, I*. Statí z let 1929–1952. Praha: OIKOYMENH, 1996. ISBN 80-86005-24-0.
- PATOČKA, Jan. *Péče o duši: soubor statí a přednášek o postavení člověka ve světě a v dějinách. II*. Statí z let 1970–1977, nevydané texty a přednášky ze sedmdesátých let. Praha: OIKOYMENH, 1999. ISBN 80-86005-91-7.
- PELCOVÁ, N. *Vzorce lidství : filosofie o člověku a výchově*. Vyd. 1. Praha : ISV, 2001. ISBN 80-85866-64-1.
- PELCOVÁ, N.: *Filosofická a pedagogická antropologie*. Karolinum, Praha 2000.
- PEŠKOVÁ, J. *Vybrané spisy Jaroslavy Peškové*. Ed.: Hogenová, Anna; Krámský, David; Rybák, David. Praha: DTP Kreace, 2010. ISBN 978-80-902125-6-5.
- PINC, Zdeněk. *Fragmentsy k filosofii výchovy : eseje a promluvy z let 1992-1998*. Vyd. 1. Praha : OIKOYMENH, 1999. ISBN 80-7298-004-1. [URL:<http://www.reflexe.cz/the-ontology-of-education>](http://www.reflexe.cz/the-ontology-of-education)
- ŠTURZOVÁ, Jana, BENYOVSZKY, Ladislav (edit.). *O filosofii výchovy a filosofii provádějící : sborník prací věnovaný univ. prof. PhDr. Jaroslavě Peškové k jejím 70. narozeninám*. Uspořádali Jana Šturzová, Ladislav Benyovszky. Praha : Univerzita Karlova, Filozofická fakulta, 1999. ISBN 80-85899-61-2.
- HOGENOVÁ, Anna. *Areté – základ olympijské filosofie*. Praha: Karolinum, 2001. ISBN 80-246-0046-3.

Elektronický časopis věnovaný filosofii výchovy:

- PAIDEIA: PHILOSOPHICAL E-JOURNAL OF CHARLES UNIVERSITY. ISSN 1214-8725 (<http://userweb.pedf.cuni.cz/paideia/>)

Články online

- MICHÁLEK, Jiří. *Ontologie výchovy*. Reflexe. 1995, č. 13, str. 3.1–3.13. ISSN 0862-6901. Dostupné na [URL:<http://www.reflexe.cz/the-ontology-of-education>](http://www.reflexe.cz/the-ontology-of-education).
- PEŠKOVÁ, Jaroslava. *Filosofie výchovy – filosofické hledání předpokladů výchovného působení*. In *Vybrané spisy Jaroslavy Peškové*. Ed.: Hogenová, Anna; Krámský, David; Rybák, David. Praha: DTP Kreace, 2010. ISBN 978-80-902125-6-5. (dostupné též v elektronické časopise PAIDEIA: PHILOSOPHICAL E-JOURNAL OF CHARLES UNIVERSITY [online]. 2004, roč. 1., č. 1.. [URL:<http://userweb.pedf.cuni.cz/paideia/](http://userweb.pedf.cuni.cz/paideia/)

Alternativní zdroje:

HEJNA, D. *Filosofie výchovy: (Základy filosofické a pedagogické antropologie)*. Ústí nad Labem: UJEP 2006. Dostupné online: <http://dalkaripvc2006.sweb.cz/fil.doc>

Požadavky ke zkoušce:

Zápočet se uděluje na základě vypracovaného eseje a aktivní účasti v seminářích.

